

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פ"ר 42326-03-19 עיריית תל-אביב-יפו נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

לפני כבוד השופט עודד מאור

22.12.19

בעניין: פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ס - 1980

ובעניין החייבת: היזל חלפון

ובעניין המערערת: עיריית תל-אביב-יפו
ע"י ב"כ עו"ד שרון אליהו מקס

נגד

משיבים 1. כונס נכסים רשמי תל אביב
ע"י ב"כ עו"ד גיא העליון2. עמית עוז (מנהל מיוחד לבדיקת תביעת החוב)
לעצמו

חקיקה שאוזכרה:

פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ס-1980: סעיפים 44, 45חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958: סעיפים 1, 2, 15פקודת המסים (גביה)תקנות פשיטת הרגל, תשמ"ה-1985: סעיף 93

מיני-רציו:

* בהליך חדלות פירעון, הליכי גבייה מנהליים אינם עוצרים או מאפסים את מרוץ ההתיישנות, על כן תביעת העירייה במקרה דנן התיישנה.

* פשיטת רגל – הליכי פשיטת רגל – תביעת חוב

* התיישנות – חישובה – הפסקת מרוץ ההתיישנות

.

ערעורה של עיריית תל-אביב על הכרעתו של המנהל המיוחד בתביעת-חוב שהגישה העירייה במסגרת הליך פשיטת הרגל אותו יזמה החייבת.

.

בית המשפט המחוזי דחה את הערעור ופסק:

רשות מנהלית רשאית לגבות את חובותיה באחד משני מסלולי הגבייה העומדים לרשותה: מסלול גבייה מנהלי או מסלול אזרחי. בהלכת פרידמן נקבע שאין בהליכי גבייה מנהליים שננקטו לגביית חוב כדי לעצור או לאפס את מרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי. פסיקת בית המשפט העליון קובעת במפורש

שדיני ההתיישנות חלים בהליכי פשיטת רגל ונאמן הוא רשות שיפוטית לצורך חוק ההתיישנות. על כן, בירור תביעת־חוב על ידי המנהל המיוחד כפופה לשאלת ההתיישנות. אין לקבל טענה לפיה הלכת פרידמן חלה רק מקום בו העירייה היא זו הנוקטת בתביעה אזרחית כנגד חייב, ולא מקום בו חייב נוקט בהליך פשיטת רגל. אין לקבל טענה לפיה מקום שהעירייה פועלת לגביית החוב בהליך גבייה מנהלי, וחייב נוקט בהליכי פשיטת רגל, יש לראות את ההליך המנהלי כמתמזג עם ההליך האזרחי, ולכן אין לדחות את תביעת החוב בשל התיישנות.

פסק דין

כללי

1. לפני ערעורה של עיריית תל־אביב יפו (להלן: **"העירייה"**) על הכרעתו של המנהל המיוחד, עו"ד עמית עוז (להלן: **"המנהל המיוחד"**), בתביעת־חוב אותה הגישה העירייה במסגרת בהליך פשיטת הרגל אותו יזמה החייבת.

2. העירייה הגישה למנהל המיוחד תביעת־חוב בגין חובות החייבת כלפיה בסכום של בסכום של 230,707 ₪ וזאת בגין אי תשלומי חובה, ארנונה, מים, הוצאות אכיפה ושכר טרחה: תביעת החוב התייחסה לחיובים בארבעה חשבונות שונים שעל שם החייבת בעירייה לתקופות חיוב שהסתיימו בחודש ספטמבר 2006 (להלן: **"תביעת החוב"**).

3. המנהל המיוחד בחן את תביעת החוב, ביקש הבהרות מאת העירייה, כמפורט במכתבו מיום 7.1.19 (נספח ב' להודעת הערעור) ודרש, בין היתר התייחסות כדלהלן: **".. בהיעדר זכר בכתב תביעת החוב לקיומו של הליך משפטי אזרחי ו/או תיק הוצאה־לפועל עולה לכאורה כי עד להגשת תביעת החוב ננקט לשם גבייתו הליכי גבייה מנהליים בלבד"**.

4. לאחר קבלת הבהרת העירייה ותשובתה, דחה המנהל המיוחד את תביעת החוב במלואה.

הבסיס המרכזי לדחיית תביעת החוב היה בשל התיישנותה משהוגשה בחלוף למעלה מ-7 שנים ממועד היווצרות החוב.

המנהל המיוחד מציין שלאור העובדה שהעירייה לא נקטה אלא הליכי גבייה מנהליים לגביית החוב, שלא היה בהם כדי לעצור את מירון תקופת ההתיישנות הוא דוחה את תביעת החוב, תוך שהוא מבסס את הכרעתו

על פסק דינו של בית המשפט העליון שניתן במסגרת פסק הדין ב-[ע"א 4302/16 עיריית ירושלים נ' צבי פרידמן](#) [פורסם בנבו] (16.4.18) (להלן: **"הלכת פרידמן"**) הקובעת כאמור.

5. העירייה לא השלימה עם הכרעת המנהל המיוחד, והגישה ערעור, הוא נשוא פסק הדין, על שלושה חשבוניות בלבד, כאשר ביחס לחשבון אחד אישרה שעילת התביעה התיישנה גם לשיטתה, והעמידה את הערעור על תביעת־חוב בסכום של 98,257 ₪ בלבד.

6. העירייה מציינת שפעלה לגביית החוב בהליכי גבייה מנהליים שלא היה בהם כדי להועיל, וכך, לעמדת העירייה, משפעלה בהליכי גבייה מנהליים, הרי הם מאפסים או עוצרים את תקופת ההתיישנות, והחוב כלפיה לא מתיישן.

7. לשיטת העירייה, הלכת פרידמן הקובעת שאין בהליכי הגבייה המנהליים לעצור את מרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי, אינה חלה בעניננו ויש לאבחן אותה עת עסקינן בתביעת־חוב המתבררות לפני בעל תפקיד בהליכי פשיטת רגל, במובן הזה שלא ניתן לראות בהליך הכרעת החוב **"הליך אזרחי"** כמשמעו [בחוק ההתיישנות](#), תשי"ח-1958 (להלן: **"חוק ההתיישנות"**), ועל כן לא היה מקום לדחות את תביעתה בגין התיישנות.

8. במסגרת הערעור העלתה העירייה מספר טענות וטעמים נוספים מדוע יש לטעמה לקבל את הערעור, אולם, הדיון באותן טענות נוספות מתייחר בשל ההסדר הדיוני אליו הגיעו הצדדים בישיבה שהתקיימה לשמיעת הערעור, לפיו צומצמה גדר המחלוקת אך ורק לשאלה בדבר **תחולת הלכת פרידמן על תביעת־חוב בהליך של פשיטת רגל** (ראו: עמוד 2 לפרוטוקול שורות 4-9).

9. העירייה, המנהל המיוחד והכונס הרשמי סיכמו טענותיהם בכתב.

השאלה העומדת לדיון

10. השאלה המרכזית העומדת לדיון היא, אם כן, בדבר תחולת הלכת פרידמן בהליך חדלות־פירעון והאם יש בהליכי הגבייה המנהליים כדי לעצור את תקופת ההתיישנות במסגרת דיון בתביעת־חוב בהליך חדלות פירעון.

11. רשות מנהלית, ובעניינו, העירייה, רשאית לגבות את חובותיה באחד משני מסלולי הגבייה העומדים לרשותה:

האחד – **מסלול גבייה מנהלי** – באמצעות [פקודת המסים \(גביה\)](#) מכח אכרזת המסים (גביה) (ארנונה כללית ותשלומי חובה לרשויות המקומיות), (הוראת שעה), התש"ס – 2000, ומכח פקודת העריות; והשני – **מסלול אזרחי** – הגשת תובענה אזרחית לבית המשפט.

12. בשל קיומם של שני מסלולים אלו, התעוררה לאורך השנים השאלת בהקשר לתחולת דיני ההתיישנות בהליכי גבייה שונים אלו, והיחס בין שני המסלולים, וכפי שיצויין בקליפת אגוז, חלה התפתחות הדרגתית בפסיקת בית המשפט העליון לעניין זה:

אם ב- [רע"א 187/05 נסייר נ' עיריית נצרת עילית, פ"ד סד \(1\) 215 \(2010\)](#) (להלן: "**עניין נסייר**") נקבע לראשונה שיש להחיל את דיני ההתיישנות הרגילים על הליכי גבייה מנהליים, כשהמשמעות היא שחייב רשאי להתגונן, מקום בו העירייה מפעילה כלפיו בהליך גבייה מנהלית בטענה שהחוב התיישן וזאת על דרך של עתירה מנהלית, אזי בהמשך – ב- [עע"מ 8832/12](#) **עיריית חיפה נ' סלומון בע"מ** (פורסם בנבו, 15.4.15) (להלן: "**עניין סלומון**") הורחבה תחולת ההלכה שנקבעה בעניין נסייר, ושם נאמר שהלכת נסייר תחול גם בכל הנוגע להליכי גבייה "פסיביים" של חובות לרשות מקומית (כשהרשות אינה פעולת לגביית החובות מהנישום, אלא ממתינה עד אשר הנישום יהיה זכאי לתגמול ממנה, או יצרך ממנה אישור או פעולה כלשהי, אז היא דורש מהחייב לשלם את חובות תנאי למתן האישור או ביצוע הפעולה), כך שמשמעות ההלכה היא שהרשות אינה רשאית לדרוש את פירעון החובות שהתיישנו, כתנאי למתן אישור או תעודה שהיא.

13. גם עם ההלכות הנ"ל, נוצרה עם השנים חוסר אחידות בערכאות הדיוניות ביחס לשאלת עצירת מרוץ ההתיישנות בהליך האזרחי בשל הליכי גבייה מנהליים, ומשדבר התגלגל לפתחו של בית המשפט העליון נקבע **בהלכת פרידמן** שאין בהליכי גבייה מנהליים שנקטו לגביית חוב כדי לעצור או לאפס את מרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי.

בית המשפט העליון מבהיר בעניין פרידמן הנ"ל, שלשון [חוק ההתיישנות](#), תשי"ח – 1958 (להלן: "[חוק ההתיישנות](#)") ברורה והיא לא מעניקה לעירייה מעמד שונה מזה של בעל דין רגיל, ולשון [סעיף 15](#) לחוק ההתיישנות עוסקת בהשעיית מרוץ ההתיישנות עקב הליך של **תובענה** לפני בית משפט בתנאים שנקבעו בסעיף, ולא עקב הליך גבייה מנהלי.

בית המשפט העליון בוחן גם את תכלית [חוק ההתיישנות](#) ומבהיר שלא נלמד ממנה שרצוי לאפשר לרשות לעצור את תקופת ההתיישנות באמצעות נקיטת הלכי גבייה, וזאת בשונה מההסדר המנהלי המיוחד העוסק בהליכי גבייה מנהליים.

14. אם כן, קובע בית המשפט העליון בהלכת פרידמן כי הליכי גבייה מנהליים חד צדדיים שונים הננקטים על ידי רשות, אינם מקפיאים את מניין ימי ההתיישנות לצורך הליך אזרחי.

טענות העירייה

15. טוענת העירייה שאין להלכת פרידמן כל תחולה בכל הנוגע לתביעות חוב אצל מנהל מיוחד, וזאת בשל העובדה שהוראות [חוק ההתיישנות](#) קובעות כי בית משפט לא יזדקק לתובענה ככל שתובענה זו התיישנה, ובשים לב ללשון הוראות חוק ההתיישנות, ולנוכח הפרשנות הצרה שניתנה למונחים השונים בהלכת פרידמן, אין לקבוע אלא כי תביעת חוב והכרעת המנהל המיוחד בה לא חוסים תחת תחולת [סעיף 2](#) לחוק ההתיישנות.

16. לטענת העירייה, פעמים רבות "ננקטה עמדה לפיה פעולות אכיפה מנהלית כמוה כהגשת תובענה בהליך אזרחי שמכוחם נעצר מרוץ ההתיישנות" (ראו סעיף 13 לכתב הערעור), וככל שנקטה בהליכי גבייה מנהליים "הרי החוב כלפיה אינו מתיישן" וזאת לאור פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט העליון בעניין נסייר.

17. טענה נוספת מטעם היא כי הלכת פרידמן חלה רק מקום בו נקטה העירייה **מיוזמתה** הליך אזרחי בחלוף מועד ההתיישנות (בבחינת מגן ולא חרב). העירייה מציינת שמי שפנה להליכי פשיטת רגל היא החייבת עצמה, ועל כן טענה "אנוסה העירייה מלהגיש תביעת חוב בתוך 6 חודשים מיום פרסום צו

הכינוס וידיה של העירייה כבולות מלפעול כנגד החייב וזאת מאחר שהוא חוסה תחת הגנת ההליך".

18. לשיטת העירייה הרי מבחן ההתיישנות חל בכל אחד מהמסלולים (מנהלי או אזרחי) בנפרד, ובהליכי חדלות פירעון, מתמזג מסלול הגבייה המנהלי עם מסלול הגבייה האזרחי, ועל כן יש לבחון את שאלת ההתיישנות הן לפי המסלול המנהלי והן לפי המסלול האזרחי, כאשר ההלכות בעניין נסייר ופרידמן לא מונעות את הליכי הגבייה המנהליים, אלא נועדו למנוע מהרשות לעבור בחלוף תקופת ההתיישנות, ממסלול המנהלי למסלול האזרחי.

עמדת המנהל המיוחד

19. כאמור, המנהל המיוחד אישר שהעירייה נקטה כנגד החייבת בהליכי גבייה מנהליים, אולם בשים לב להלכת פרידמן שקבעה שאין בהליך הגבייה המנהלי כדי לעצור את מרוץ ההתיישנות (בהליך האזרחי), דחה את תביעת החוב בשל התיישנות.

20. בתשובתו לערעור השיב המנהל המיוחד שהלכת פרידמן חלה גם על הליכי חדלות פירעון, עת המדובר בהליך אזרחי.

21. המנהל המיוחד גם ציין שקבלת עמדת העירייה, עלולה לפגוע בעקרון השוויון בין הנושים, כאשר העירייה עשויה לתבוע ולקבל דיוידנד על חוב שגובש בתקופה ארוכה משבע שנים, בניגוד לנושים אחרים שתביעתם כפופה למניין השנים הקבועים בחוק ההתיישנות.

עמדת הכונס הרשמי

22. הכונס הרשמי סבר שיש לקבל את הערעור. לשיטתו, "הלכת פרידמן לא פוגעת באפשרות העירייה להגיש תביעת-חוב להמנהל המיוחד, אף בחלוף 7 שנים ממועד היווצרות החוב וזאת בתנאי שהרשות אכן נקטה בהליכי מנהליים מול החייב ובתנאי שהחוב לא התיישן אף במסלול המנהלי".

23. הכונס הרשמי ציין שאין חולק המערערת פעלה לגביית החוב במסלול המנהלי, ועל כן, אין מניעה כי תוגש תביעת-חוב במסגרת הליך חדלות

פירעון. הכונס הרשמי מבהיר את עמדתו לפיה אין זה משנה איזה מסלול בוחרת הרשות לפעול לגביית החוב, הרציונל הוא כי החייב יודע על חובותיו, ומודע לכך שהרשות לא ויתרה על חובותיו כלפיה.

24. הכונס הרשמי תומך בעמדת העירייה, לפיה יש לאבחן את הלכת פרידמן, בשים לב שהמדובר היה במקרה בו נקטה הרשות המקומית מיוזמתה הליך אזרחי לתבוע את חובה, ואילו כאן, מי שפנה להלכי חדלות פירעון היא החייבת, שבבקשתה "**עצרה את הליכי הגבייה**".

25. הכונס הרשמי סבר שקבלת עמדת המנהל המיוחד עלולה להוביל לתוצאה בלתי מתקבלת על הדעת (או "**אבסורדית**" כלשונו), בה חייבים עשויים להתחמק מתשלומים בהליך גבייה מנהלי במשך הזמנים הרלוונטיים, עד לחלוף מועד ההתיישנות, ומיד לאחר מכן להגיש בקשה למתן צו כינוס, ובכך לחסום את דרכה של הרשות לגבות את החוב על ידי העלאת טענת ההתיישנות.

26. מטעמים אלו, סבר הכונס הרשמי שדין הערעור להתקבל.

דיון והכרעה

27. אם כן, נפנה לבחון האם תביעת חוב היא "**הליך אזרחי**" במובן חוק ההתיישנות, והאם מנהל המיוחד עונה על ההגדרה של "**בית המשפט**" בהתאם להוראות חוק ההתיישנות. יש לדון האם יש בהלכי הגבייה המנהליים כדי לעצור את מרוץ ההתיישנות, לאור הלכת פרידמן. ולבסוף, וגם אם תינתן לשאלות אלה תשובה חיובית, עלי להדרש לטענת העירייה שהלכת פרידמן חלה רק מקום בו ננקט הליך אזרחי על ידי רשות ולא מקום בו נפתח הליך חדלות פירעון על ידי החייב.

מעמדו של הנאמן

28. למען הסדר הטוב, יובהר שאמנם לשון פקודת פשיטת הרגל נדרשת למונח "נאמן", אולם עם השנים חלה פרקטיקה לפיה טרם הכרזת החייב כפושט רגל מתמנה בעל תפקיד, הוא "**המנהל המיוחד**" (שעם הכרזת החייב כפושט רגל מתמנה המנהל המיוחד לנאמן), המרכז אצלו את סמכויות הנאמן

שבפקודת פשיטת הרגל, ועל כן, כל אימת שנרשם "מנהל מיוחד" הכוונה היא ל"נאמן" במשמע, ואין הדבר מוריד או מעלה לצורך הדיון.

29. משהוכרז חייב פושט רגל יהיה הכונס הרשמי נאמן על נכסיו, וניתן למנות אדם מתאים אחר להיות נאמן (ראו [סעיפים 44-45 לפקודת פשיטת הרגל](#) [נוסח חדש], תש"ם – 1979).

הנאמן בא בנעלי החייב ונכסיו המוקנים לו, למעט חריגים שקבועים בדין. סמכויות הנאמן רבות ומגוונות, אולם לענייננו חשובה היא סמכותו לבירור תביעת החוב, ונקבע שעל הנאמן להכריע בתביעות חוב, והוא רשאי לאשר אותה או לדחותה (ראו [תקנה 93 לתקנות פשיטת הרגל](#), התשמ"ה – 1985).

30. המחוקק הפקיד בידי הנאמן את מלאכת הניהול והביצוע, ולצורך כך הקנה לו כח וסמכויות נרחבות לצד חובות נאמנות וזהירות בדרך מילוי תפקידו. בהיותו בעל תפקיד המתמנה מטעם בית המשפט חב הנאמן חובת אמונים וזהירות לנושי החייב, לחייב עצמו ואף לצדדים שלישיים, חובות שמקורן בדיני חדלות פירעון ובדין הכללי (ראו: [רע"א 9227/12 עו"ד שי גרנות נ' שפיזר](#) [פורסם בנבו] 27.8.13).

31. עם בקשת החייב למתן צו כינוס, ניתן עיכוב הליכים כללי, והנאמן מרכז אצלו את כלל נכסי החייב, וכן מברר את מצבת החובות. תביעות החוב של הנושים מוגשות כולן לנאמן, וכשהוא מפעיל סמכותו לבירור תביעות החוב עוטה הוא על עצמו גלימה ונושא הוא בתפקיד מעין-שיפוטי, ועליו לדון בתביעות החוב כדרך בה היה דן בית משפט באותן תביעות (ראו: [ע"א 505/62 שותפות אחים מאיר, חיפה נ' מפרק חברת אשראי לעם בע"מ, פ"ד יז 833](#); [ע"א 255/89 דניאל פרדו נ' מדינת ישראל, פ"ד מו\(5\) 641](#)).

32. נכון יהיה להדגיש כבר עתה, והדברים יחודדו בהמשך, שגם מקום בו אוזז נושה בפסק דין שניתן לטובתו, והוא מגיש תביעת-חוב המבוססת על אותו פסק דין, רשאי המנהל המיוחד להרהר אחר פסק הדין ("להציץ אל מעבר לפרגוד") ולבחון את התמורה שניתנה בעדו, זאת מאחר שבהליכי פשיטת רגל אין מדובר אך ביחסי החייב, אלא כי מעורבים בהליכים אלה גם האינטרסים של נושים האחרים של החייב.

ועל כך נאמר שבמצב של חדלות פירעון, כאשר המועט צריך לספק את הרבים, יש הצדקה לדקדק בטיב הוכחתו של הנושה (ראו: [ע"א 1057/91 גבריאל הרצל נ' מכטינגר, פ"ד מו \(4\) 353](#)).

האם תביעת-חוב היא "הליך אזרחי"

33. אם כן, ראינו שהמנהל המיוחד מחויב לבדוק את תביעת החוב החוב כאילו היה בית משפט הדן בתביעה שלפניו, מתעוררת השאלה האם חלים על תביעת החוב גם דיני ההתיישנות.

34. [סעיף 1 לחוק ההתיישנות](#) קובע הגדרות:

"תובענה" - היא "הליך אזרחי לפני בית משפט";
 "בית המשפט" הוא "כל רשות שיפוטית או בורר, למעט בית דין דתי".

האם "תביעת-חוב" היא "תובענה" כהגדרת המונח [בחוק ההתיישנות](#), והאם הנאמן הוא "בית משפט" כמשמעותו בחוק ההתיישנות.

35. התשובה לכך נמצאה בפסיקת בית המשפט העליון הקובעת באופן ברור ומפורש שדיני ההתיישנות חלים בהליכי פשיטת רגל ונאמן הוא רשות שיפוטית לצורך [חוק ההתיישנות](#): "מעמדו של הנאמן הוא כמעמדה של רשות שיפוטית לצורך חוק ההתיישנות, והוכחת חוב המוגשת לו הינה הליך אזרחי לפני בית-משפט, היינו תובענה לפי משמעותו של חוק זה" ([ע"א 402/77 אריה גולדמן נ' יחיאל הרמן, עו"ד הנאמן על נכסי פנחס אופק, פ"ד לב \(2\) 421 \(להלן: "הלכת גולדמן"\)](#)).

קב ונקי.

36. עיננו הרואות; תביעת-חוב אצל המנהל המיוחד היא הליך אזרחי לצורך [חוק ההתיישנות](#), ואם היה ספק בכך, בית המשפט העליון שב והזכיר שעל תביעת-חוב בהליך חדלות פירעון חל חוק ההתיישנות (ראו: [ע"א 4352/15 דניאל קורן נ' עו"ד אורן הראל, \(פורסם בנבו\) \[2.8.17\]](#)).

37. במצב דברים זה, הרי שבירור תביעת-חוב על ידי המנהל המיוחד כפופה לשאלת ההתיישנות, כפי שנעשה במקרה דנן.

המנהל המיוחד בחן והעלה את שאלת התיישנות תביעת החוב, וקבע שבשים לב להלכת פרידמן, הגם שנקטו הליכי גבייה מנהליים לגביית החוב, אין בהם כדי לעצור את מרוץ ההתיישנות, ודחה – בדין – את תביעת החוב.

התמזגות ההליך המנהלי להליך האזרחי – האם יש בטענה ממש

38. ניתן היה לסיים את הדיון בשלב הזה, אולם לשיטת העירייה, הלכת פרידמן חלה רק מקום בו היא זו הנוקטת בתביעה אזרחית כנגד חייב (במובן זה שהתיישנות היא טענת מגן), ולא מקום בו חייב נוקט בהליך פשיטת רגל.

39. העירייה מציינת כי במצב בו נוקט החייב בהליך פשיטת רגל, היא "אנוסה" להגיש תביעת-חוב, ו"ידיה כבולות" עת אינה יכולה להמשיך בהליכי גבייה מנהליים.

אין ספק שפניית החייבת להליך פשיטת הרגל ומתן צו הכינוס עיכבה את הליך הגבייה המנהלי, וחייבה את העירייה להגיש תביעת-חוב, אולם אינני שותף כלל ועיקר לתחושותיה של העירייה שמצדיקות נקיטת ביטויים כה חריפים וחריגים.

40. עניין נוסף הוא טענתה המשלימה של העירייה כי מקום שהיא פועלת לגביית החוב בהליך גבייה מנהלי, וחייב נוקט בהליכי פשיטת רגל, כי אז יש לראות את ההליך המנהלי כמתמזג עם ההליך האזרחי, ועל כן יש לראות בתביעת החוב שהוגשה לנאמן כרצף בין שני ההליכים, ואין לדחות את תביעת החוב בשל התיישנות (ככל שההליך המנהלי לא התיישן).

גם הכונס הרשמי או חזו בגישה זו, ואף מוסיף שאם לא נקבל גישה זו, ונחיל את הלכת פרידמן בעניינו, כי אז אנו עלולים להיות חשופים למקרים בהם חייבים יבכרו להמתין מועד ההתיישנות בהליך האזרחי, ורק אז יגישו בקשה למתן צו כינוס, ובכך יחסמו את דרכה של העירייה מלגבות את החוב.

41. אין בידי לקבל את טענות.

אכן, פנייה של חייב להליך של חדלות פירעון, מובילה לעיכוב ההליכים כנגדו, אולם יש לזכור, וזה החשוב והמהותי בעניינו – הליך חדלות פירעון הוא הליך קולקטיבי שנועד לרכז את כל ההליכים כנגד החייב, ולגבש תמונת

מצב אמינה וחלוטה בדבר מצבת החובות אל מול מצבת נכסיו של החייב, חדלהפירעון.

42. ויוטעם; במסגרת הליך חדלות פירעון נקודת המבט משתנה, כאשר אין אנחנו בוחנים את המישור הצר שבין החייב לבין נושה בודד (העירייה, בענייננו), אלא הבחינה היא במישור הקולקטיבי, כאשר נושה עומד אל מול הנושים האחרים של החייב, והם מתחלקים באופן שווה, ביחס לחובותיהם, בתמורה שתקבל ממימוש נכסי החייב: **"ככלל, מרגע שניתן צו פשיטת רגל, פושט הרגל מאבד את מעמדו כבעל עניין ומוצא את מקומו מחוץ ל"מגרש המשחקים" של ההליך. הנאמן תופס את מקומו של פושט הרגל לצורך ניהול הנכסים ונכנס לנעליו גם לצורך ניהול הליכים משפטיים..."** **(ע"א 3907/14 ד"ר בוריס בנאי נ' איתן ארז, נאמן [פורסם בנבו] (10.8.16)).**

43. החשיבות לאבחנה זו ברורה.

אם טרם מתן צו הכינוס כל נושה עומד לעצמו ופועל לבדו לשם גביית החוב מול החייב, ובמקרה שלנו, היה לעירייה גם יתרון אל פני נושים אחרים כשהיא נקטה הליכים במסלול הגבייה המנהלי, הרי עם מתן צו הכינוס, אנחנו בוחנים את הדברים אחרת, כאשר עשויים להיפגע לא רק זכויות נושה ספציפי או זכויותיו של החייב עצמו, אלא גם זכויותיהם של צדדים שלישיים שהם הנושים האחרים של החייב, ומטעם זה ניתנו בידי הנאמן סמכויות משמעותיות, לרבות היכולת להציץ אל מעבר לפרגוד של פסקי דין שאף ניתנו כנגד החייב, על מנת לשמור על זכויות אלו.

החובה להכריע מהותית ולעצם העניין בתביעות החוב, נובעת לא רק מהשפעת מצבת החובות על החייב עצמו, אלא בעיקר בעיקר בשל השפעתה על חלוקת מצבת נכסיו של החייב בין הנושים (ראו: **פ"ר 2673/99 אריה יצחקי נ' רוי"ח חן ברדיצ'ב [פורסם בנבו] (23.2.04).**

44. אם נקבל את עמדת העירייה והכונס הרשמי, ולא נאפשר בחינה של תביעת החוב לגופה (לרבות שאלת ההתיישנות) הרי עלולים אנו לרוקן מתוכן את המהות הקולקטיבית של ההליך. במצב דברים זה נעקר את סמכותו המהותית של הנאמן בבדיקת תביעת החוב להחליט אם לאשרה או לדחותה, שהרי כל נושה יוכל להגיש תביעה בלא מגבלה וובהעדר בחינה עניינית.

45. לא זו אף זו ; קבלת עמדה זו עלולה גם לפגוע בעקרון השוויון בין הנושים בהליך, שאמורים לקבל אחוז שווה מהחוב כלפיהם (בכפוף לדין הקדימה) ; יפים לעניין זה דברי בית המשפט בתיק [בשא 22036/02](#) יוכמן נ' warner bros [פורסם בנבו] תשס"ב (2) 19 (2003) : "ההלכה הברורה אשר התגבשה בעניין זה קובעת, בכפוף לדיני הקדימה, דין אחד לנושה קטן וגדול, לנושה מקומי ולנושה שמקום מושבו בחו"ל. כל זאת, מפני שמצב בו נושה פלוני יזכה בנתח גדול מן האחרים (אשר יבוא במישרין על חשבונם) נתפס בעיני הדין כמצב בל ייסבל. זאת, הן מהבחינה המהותית (אחוז הדיבידנד שיקבל הנושה בפועל) והן מן הבחינה הפרוצדורלית (האם יוכל הנושה לבחור בהליך הוכחת חוב "נוח" יותר מבחינתו, אשר יתר הנושים אינם זוכים לו)".

46. ההנחה שבאה לידי ביטוי בעמדת הכונס הרשמי לפיה חייב ימתין עד לחלוף תקופת ההתיישנות בטרם יפנה להליך של חדלות פירעון מתעלמת מהעובדה שפעמים רבות מבקש הוא להיחלץ מ"סחרחורת" הליכי ההוצאה לפועל, במקרים בהם הינו חדל פירעון (ראו : [ע"א 307/12](#) בלום נ' כונס הנכסים הרשמי, [פורסם בנבו] (14.8.2012)), ואין לו עניין דווקא להמתין שבע שנים בטרם יגיש בקשתו לפשיטת רגל : הלא הוא מבקש הפטר מחובותיו, שאלת החלוקה של נכסיו בין הנושים השונים לא מעלה ולא מורידה, באשר הם ממילא מוקנים לנאמן, וכפי שציין בית המשפט העליון "הוא מוצא עצמו מחוץ למגרש המשחקים של ההליך", והופך אדיש בכל הנוגע לחלוקת נכסיו בין הנושים לבין עצמם.

לא ירדתי לסוף דעתו של הכונס הרשמי עת ציין שהחייב ימתין עד לתום תקופת ההתיישנות טרם פנייתו להליך חדלות הפרעון, כאשר ממילא ננקטים נגדו הלכי גבייה מנהליים? לכך לא ניתנה התייחסות.

47. מכל מקום וכמפורט לעיל, גם טענות אלו נדחות.

סוף דבר

48. במקרה שלפני בחן המנהל המיוחד את תביעת החוב לגופה. הוא דחה אותה בשל התיישנות, ובשים לב להלכת פרידמן, והדין עמו. זו סמכותו. זה תפקידו. זו חובתו.

לא נפלה כל שגגה המצדיקה התערבות של בית משפט שלערעור.

ככל שעסקינן במרוץ ההתיישנות בהליך חדלות פרעון, הרי הליכי הגבייה המנהליים לא עוצרים או מאפסים את המרוץ, ועל כן, תביעת העירייה התיישנה.

49. מכל האמור, לא מצאתי לקבל את הערעור, והוא נדחה.
אני מחייב את העירייה בהוצאות המנהל המיוחד בסכום כולל של 5,000 ₪.
ניתן היום, כ"ד כסלו תש"פ, 22 דצמבר 2019, בלשכתי, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

עודד מאור 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה